

Colocviile Argeșului

Ce e rău și ce e bine

Binele și răul se simt bine împreună, își dispută teritoriile, își împart puncte de vedere, își schimbă unghiurile și percepția, își împrumută argumente. Uneori distincte, autonome, fără echivoc – alteori confuze, partinice, echivalabile, ambele concepte, binele și răul, formează împreună *binomul lui Dumnezeu*. Ceea ce ne înconjoară, ca și ceea ce (ni) se întâmplă, stă sub semnul acestei bipolarități cu granițe relative, fragile și subiective. Realitatea însăși generează acest dualism, îl tolerează și îl camuflează. Conceptele sunt într-un echilibru aparent stabil și nu pot exista, paradoxal, unul fără celălalt. Binele dă sens, este o filozofie de viață și o conduită, etica îl recomandă, este una din cele trei *valori fundamentale* ale ontologiei și este dezirabil moral. În viața de toate zilele percepem binele ca pe un acord între intenția/opțiunea noastră și interacțiunea cu *celălalt*. Este mereu supus exigenței unor norme, a unei morale unanim acceptate. Răul, în schimb, contravine într-un fel sau altul normei *întipărite*, social și cultural. Răul periclitează binele personal și/sau general, afectează individualitatea și deseori contaminează, alterând comunitatea. El este în ansamblu peiorativ, este repudiat unanim și stârnește, în contextele de interes general, oprobiul public. Binele este în schimb o poveste frumoasă, un *felinar* al speranțelor omenești, un vis reiterat/rezistent, un erou adulat al credinței, care se dorește mereu învingător. Dar răul există și el, în paralel, și are rațiunile sale. Istoria, societatea și mentalitățile ne-au demonstrat în multe rânduri și în multe moduri că răul poate avea rațiuni *pozitive*, unii spun *morale*, escatologice, motivații complicate pe care trebuie să le identificăm de obicei *sub realitatea imediată*. Răul are justiție autonomă, argumentează distinct și de multe ori *tranzacționează* justificarea. Teologii spun că răul este *absența binelui*, abaterea de la drumul drept (drumul *sensului* vieții, ca proiect divin), lipsa perspectivei. Conceptele, binele și răul, stau unul în umbra celuilalt, opunându-se și îngăduindu-se reciproc, oferind în *complicitate* echilibrul întregului. Delimitarea lor, gradul de

interdependență și perspectiva opozantă sunt etern discutabile, interpretabile și subiective în instabilitatea lor. Faptul că trebuie receptate, problematizate și acceptate în *uniunea* lor ne-o demonstrează înainte de orice teorie, viața însăși, bunul nostru cel mai de preț, care este și bună, și rea/când bună, când rea. Unii spun că binele și răul *nu există*, doar mintea noastră operează cu aceste concepte, doar înăluntru conștiinței noastre se face această distincție, puterea minții este cea care desface în noțiuni diferite textura egală, omniprezentă a aceleiași realității duale și comune. Totuși, oamenii sunt tentați să despletească perpetuu binele de rău și răul de bine, atât în viața lor, cât și în viața celorlalți. Să separe, să eticheteze, să condamne. Biserica face cel mai des această departajare, încercând să inoculeze în viața omului, binele vieții și al dreptății divine. Alături de ea însă se află și alți *propovăduitori ai binelui* văzută prin/din perspectivă specializată: moralistii, legiuitorii, ecologiștii, artiștii (prin etica artei), scriitorii (prin mesajul pozitiv al operelor). Dostoievski, de exemplu, credea că *adevăratul câmp de luptă* al binelui și al răului se află în *inimile oamenilor*. Filozofia pledează pentru identificarea armoniei între a spune/a gândi/a face, ceea ce ar echivala cu binele considerat *tangibil*. Oricând, în posibilitatea duală a experienței, binele capătă prioritate axiologică. La polul opus, biologiei, oamenii de știință, astrologii cred că binele și răul sunt două energii complementare, două forțe opuse care se unesc într-un sens comun, două polarități necesare. Un plus și un minus care se condiționează reciproc, o respirație, o spirală posibilă, o urgență salvatoare. Psihologic, binele și răul sunt înăluntru nostru, ne motivează comportamental și activează forțe latente, adânc sedimentate în natura umană și, implicit, în subconștientul nostru. Există părerea că (noi) operăm cu aceste concepte pentru că forțele noastre slăbesc, iar atunci când se întâmplă acest lucru avem nevoie de ideea că binele este un scop, o metodă și un sens al *întâmplării ființei*. Energeticienii ne recomandă la rândul lor să evităm sursele de

energie negativă, încărcarea de la surse viciate, care (ne)ar putea atrage în nebuloasa incoerenței proprii sau a absurdului existențial. Așadar, în ansamblu, binele și răul sunt coordonate obligatorii, obiective, lipsite însă de relevanța mărunță a departajărilor. De aceea ele nu trebuie nici privite, nici judecate sub semnul interogației, mai degrabă trebuie înțelese și supuse meditației. Nu o meditație romantică, ci una realistă, cât mai raționalist posibilă, în așa fel încât din noțiunile de bine și rău să putem extrage fiecare beneficiile unui comportament cumpătat și rațional, eliberat de povara subiectivității și, mai ales, de capcana naivității sau de cea a ignoranței. Pentru înțelegerea conceptelor este necesară, categoric, o detașare de contextualizarea lor concretă, precum și o *limită de discreție a interesului particular*. La nivel individual, dar și la nivel colectiv trebuie să excludem teama judecării din perspectivă generală, aceasta fiind cea care ne conferă, surprinzător sau nu, atât profunzime, cât și imparțialitate în judecată. Chiar dacă suntem făcuți să *gândim în această formă*, separând cele două concepte unul de altul, departajând rațiunea binelui de rațiunea răului, este posibil să dobândim în timp o filozofie de viață care le acceptă *laolaltă*. Să acceptăm ceea ce ne definește și ceea ce ne înconjoară, convingși fiind că binele și răul alcătuiesc o balanță supremă, care se echilibrează de la sine, uneori uimitor, cu o precizie aproape milimetrică. La scară omenească binele și răul capătă semnificații multiple. Uneori sunt simple impresii, experiențe insignifiante sau fantezii subiective. Alteori realități mici, pline de nuanțe care ne amprentează existența și care își impun consecințele. Răul vine repede, binele merge agale. Binele se uită ușor, răul rămâne. Răul se vinde, binele (altuia) nu are căutare. Viața e un front perpetuu, unde răul se vede cu ochiul liber, iar binele se ascunde mereu. *Șarpele mușcă doar uneori, dar omul rău tot timpul*. Răul risipește lumea, binele o adună din nou.

**Oricând, în
posibilitatea
duală a
experienței,
binele capătă
prioritate
axiologică. La
polul opus,
biologiei,
oamenii de
știință,
astrologii cred
că binele și răul
sunt două
energii
complementare,
două forțe
opuse care se
unesc într-un
sens comun,
două polarități
necesare.**

Semnal

DAN DĂNILĂ – „Dimineață târzie”

Editura Limes, 2013

Dan Dănilă este un poet, traducător și artist plastic român, născut la 28 iulie 1954 în comuna Șura Mică, lângă Sibiu. Din 1990 trăiește în Germania. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România, al “Asociației

internaționale a scriitorilor și artiștilor români - LITERART XXI” și al Exil PEN din Germania. Publică lirică, eseuri, proză și grafică în reviste din România, Germania, Danemarca, SUA, Franța și Canada.

A publicat poezie originală: Dintr-un sertar – Editura Thausib, Sibiu, 1993 ;

Parcul salvat – Editura Hermann, Sibiu, 1994; Fals tratat despre seară – Editura Hermann, 1998; Poeme – Editare proprie, Leonberg, 2000 ; Neliniștea din cuvinte – Editura Galatea, Königsbrunn, 2004; Calendar poetic – Editura Brumar, Timișoara, 2006

50 de poeme - Editura Timpul, Iași, 2009; Atlantida există – Editura Limes, Cluj, 2011

Sonetele din Suabia – Editura Limes, Cluj, 2012 ; Dimineață târzie – Editura Limes, Cluj, 2013

Traduceri: Wolf von Aichelburg – Gedichte / Poezii Editura Hermann, 1996; François Villon – Balade, Editura Hermann, 1997 ; Georg Scherg –

Sommerliches Divertimento / Divertissement estival, Editare proprie bilingvă, Leonberg, 1998; Rainer Maria Rilke – Versuri, Editura Hermann, 1999; Rainer Maria Rilke – Poeme alese, Editura SÆCULUM, 2002; Walter Roth – Cântecul pescarilor. Editura Dacia XXI, Cluj 2011.

Wolf von Aichelburg Gedichte-Poezii, (Ediția a II-a, bilingvă, cu o prefață de Hans Bergel) Ed. InfoArt Media Sibiu 2011.

Un poem din volumul „Dimineață târzie”:

ARMISTIȚIU

Să ne împăcăm, femeie adulteră, frate risipitor, bețiv cu zdrențele semnalizând iubire, am nevoie de voi ca de o enciclopedie în care să caut febril un anumit cuvânt deja v-am iertat, priviri mereu evadate din sârăcia trupului mult prea expus unor prietenii sterpe cu sâmburii seci, infidelităților cu fețele ascunse de văluri sub pretextul emigrării în țara albinelor

să ne oprim, peisajul se schimbă mereu iar dacă nu explodează un ochi de vulcan pleoapele uraganului se vor închide pașnic: doar dacă ești foarte atent vei vedea peste un rest al marginii unui tablou cum crește mereu colina melancoliei.

Mihai Rogobete

Udigma

Artă, religie, știință

Trunchi lingvistic, ramificații, ramuri și rămurele: arborescența familiei limbilor indo-europene seamănă izbitor cu cele mendeleeviană și darwiniană, pentru a le ignora geneza dintr-o mentalitate comună - cea codată și procesată de logonul analogic tribal. Tribal, pentru că anti/simetria extra/sangvinismului face, în feed-back, tiparul structurării mental-colective al acestei culturi/civilizații. Arhetipal, este vorba despre bipedul Colos din Rodos, Labrysul, (dubla secure) și dualitatea multiplicată arborescent a Labirintului și a Nodului gordian, a căror uzurpare analogizează alegoric dramatismul trecerii de la mentalul tribal-dualist la cel trivaloric, logic, raționalist-social, numai și numai de la care pornește gândirea causală, științifică. Gândită analogic și nu logic, este științifică Teoria indoeuropenismului llingvistic, sau, analogia fiind procesorul tuturor credințelor, religioasă ? Câtă religie se află în Tabelul mendeleevian al elementelor, sau în Teoria darwiniană, dacă forțăm raționalismul să abordeze gândirea arhitecturală, de compoziție? Sunt artistice, religioase sau științifice Teoriile noastre ?

Aurel Sibiceanu

Glorioșii ani ai ratării

BOEMA ȘI IUBIREA CA FRUCT OPRIT ȘI DRAMĂ

„Comuniștii au vrut să-l facă pe om fericit, dar văzând că acesta, omu', nu e fericit, i-au zis: fii fericit, că te ia mama dracului!”

Petre ȚUȚEA

Nu cred că a fost sau este boemă care să nu fie străbătută și de povești de dragoste, unele devenind adevărate legende, altele rămânând doar povești de rând, ori simple sau complexe atletice chemări trupești, stinse în nopți pline cu reverii erotice și, adesea, cu alcool. Când și când, apăreau în mijlocul nostru, ca fluturii atrași de pierzania flăcării, fete abia desprinse din adolescență, femei cu trecut secret, cu viitor incert, urâțele, frumoase ori interesante, trupeșe

ori anorexice, femei „nebune ca păsările”, după cum bine zicea Dylan Thomas. Unele pozau pentru pictori, în secret, altele tulburau zilele și nopțile poezilor și prozatorilor din urbea Piteștilor, altele erau trimise cu misie de Big Brother, de Securitate adică – gândurile argațiilor din literatură și arte trebuiau cunoscute, fiecare tremur visceral al lor trebuia numerotat și folosit împotriva lor. Acestor femei le mai pot adăuga un gen de femeie, aceea care făcea o pasiune, cum altfel decât fulgerătoare și irațională?, pentru câte un boem și îl voia pe acesta întins în procustianul pat al căsniciei, strâns legat cu fantasma de coafeză care se crede contesă, în fapt oferindu-i craiului din naștere doar proza căsniciei! Nu voi păcătui pomenind nume și prenume ale eroilor unor povești care au avut un final anost, glorios, ori mizerabil. Cu nume și prenume sunt pline multe pagini de delatțiuni, înaintate fie partidului comunist, fie Securității. Deunăzi, am purtat o discuție cu un cercetător care se ocupă de istoria recentă, mai bine zis de felul cum „se vede” viața literară în ansamblul ei, în arhivele Securității și ale P.C.R., precum și viața personală a unor literați. Dincolo de anecdotic, de frumusețea și tragismul unor povești de dragoste furată, tronează mizeria morală a acelor care confundau viața privată cu peronul unei gări mizere...

Ca mulți alți condeieri, nici eu nu am fost un sfânt; adesea am mușcat din fructul oprit, mai

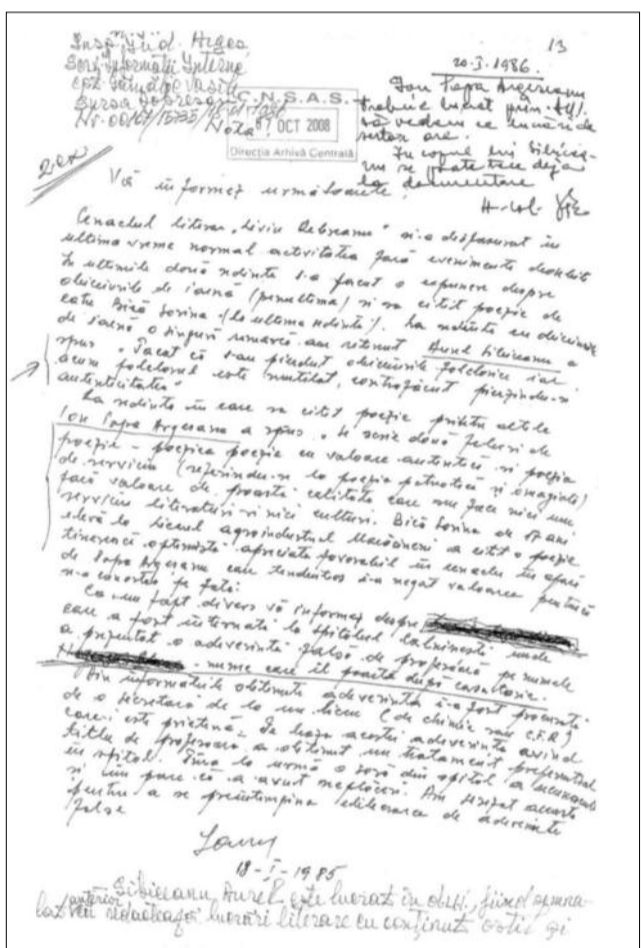
mult sau mai puțin conștient că un „ochi” pătrunde în viața mea intimă și duce mai departe ceea ce a văzut sau crede că a văzut. Așa se face că relația mea cu o poetesă locală a ajuns sub ochii Securității, „grație” unui ticălos grafoman și harnic turnător, după cum rezultă din documentul reprodus în această pagină. Parcă pentru a se asigura că va fi privit ca un soldat credincios Partidului și Securității, ori pentru a-și justifica arginții primiți, într-o informare o „înfundă” în necazuri pe iubita mea de atunci și nu numai pe ea, după cum se vede din delatțiunea de mai jos.

„Ca un fapt divers vă informez despre XXXXX XXXXXXXX care a fost internată la spitalul Călinești, unde a prezentat o adeverință falsă de profesoară, pe numele N. E., nume care îl poartă după căsătorie. Din informațiile obținute adeverința i-a fost procurată de o secretară de la un liceu, de chimie sau C.F.R., care-i este prietenă. Pe baza acestei adeverințe având titlul de profesoară a obținut un tratament preferențial în spital. Până la urmă o soră din spital a recunoscut-o și îmi pare că a avut neplăceri. Am sesizat aceasta pentru a se preîntâmpina eliberarea de adeverințe false.”

Unele povești de dragoste au avut și final tragic, cum este cazul unui prieten de-al meu, care a trecut „scurt” prin boema Piteștilor. Acesta, un discret și talentat prozator, s-a îndrăgostit de o tânără și frumoasă funcționară cu care, după scurt timp, a proiectat o căsnicie. Tânăra rămâne gravidă și bucuria că pe lume va veni un copil îi determină pe cei doi să grăbească unirea, spre bucuria celor două familii. Numai că... se petrece o nenorocire – tatăl fetei, om puțin trecut de 50 de ani, dar suferind, moare de un atac de inimă. Viitoarea soție a prietenului meu, sub presiunea dramei, avortează spontan. În acea vreme, medicul era obligat să anunțe procuratura, care nu permitea efectuarea actului medical până ce femeia nu-l denunțea pe provocatorul avortului, ori pe cel care ajutata, excluzând a priori posibilitatea unui avort spontan. Îmi place să cred că au fost puțini procurori ticăloși. Erau, în schimb, medici atâta de nemernici încât chiar ei făceau munca procurorului, în caz că acesta nu putea veni. A fost cazul medicului la care a ajuns prietenul meu cu viitoarea soție. Acesta a exclus varianta avortului spontan, deși i s-a spus de drama din familie, că tatăl urmează să fie înmormântat peste două zile. Nici urmă de înțelegere, mai ales că nici nu puteau face dovada cu certificatul de deces, încă neeliberat de primărie. Insul a refuzat să intervină în timp optim, insistând ca femeia să spună adevărul și aceasta s-a prăpădit... Ani de zile, amicul meu a umblat năuc, încă nu pricepea ce s-a petrecut, cum a fost cu puțință, la fel cum nu pricepea de ce nu i-a trecut prin cap să spună că el i-a provocat avortul, printr-o intervenție fizică brutală...

Șirul ticăloșiilor și amestecului oribil în viața intimă a scriitorilor de prin partea locului este lung. Chiar eu am avut o căsătorie nedorită, contractată în urma unor presiuni inimaginabile, făcute de PCR și de relațiile (cârdășia) pe care părinții unei nefericite le avea cu Securitatea. Partidu' trebuia să știe totul, să se asigure că fiecare copil are un tată, că nici un bezmetic nu se poate ocupa cu însămânțări aleatorii fără să plătească pensie alimentară de întreținere. Ei, bine, nu, înainte de a apela la instituțiile îndrituite să stabilească ce și cum este cu paternitatea unui copil și cu îngrijirea lui, veneau partidul și abstracta „societate” și te întorceau pe toate fețele, te beșteleau ca la ușa cortului, te

amenințau cu furcile marxiste și plecai acasă anomizat... Prim-secretarul Județenei de Partid Argeș, din acei ani, inițiatorul unei celebre tabere naționale de sculptură, căruia îi mergea numele că ar fi om fin și cu gust pentru frumos, a prestat un rol mizerabil, urduros, fără să-și dea seama (?) că se degradează moral, a anchetat, a se citi „s-a substituit unor instituții”, împrejurările în care un scriitor local a însămânțat-o pe o duduie, care se ținea scai de bietul om, în imensa mizerie târându-i, după cum aveam să aflui, și pe alții condeieri... Așa se face că și eu am fost chemat de tovarășul Prim, prin politrucii întreprinderii în care lucram, fără să mi se spună și în ce scop. Am intrat în cabinetul Șefului județului, am fost chestionat cine sunt și cu ce mă ocup, după care a venit întrebarea năucitoare: „Aveți știință de relația intimă a lui cutare cu numita Miramondela, din care a rezultat minorul cutare?” Mă așteptam să fiu chemat pentru ieșirile mele neortodoxe față de un nărod secretar de partid, din fabrică. Întrebarea m-a blocat și o vreme n-am putut gândi, totul era halucinant. Nefiind membru PCR, m-am adunat și mi-am permis să-i spun tovarășului un banc celebru, cu John și Lady, care obișnuiau să facă amor în lumina unei lumânări ținută de valet, actul ratat datorându-se, numai valetului, evident! Tov Prim a răs un pic, apoi s-a controlat și mi-a zis, aproape părintește: „E bine să știi, tovule, că societatea socialistă nu este o târlă de capre, în care țapii își fac de cap.” Da, mi-am zis în sine-mi, este o ciurdă de boi care conduc niște oi... Tov Prim a continuat: „Dumneata ești membru de partid?” I-am spus că nu sunt, că am probleme mari de conștiință iar exemplul colegilor de muncă, membri PCR, nu-mi place, pentru că singura lor hărnicie se dovedește doar în ziua de salariu, când se așează primii în fața casieriei, pe la ora zece. Tov Prim m-a privit lung, parcă aștepta să-i dau, totuși, o informație despre tărășenia pentru care mă chemase... Am prins curaj și am continuat: „Cât privește paternitatea, copiii din flori, ce să vă spun? Uneori aceștia sunt exemplare prodigioase și, adesea, chiar au destine impresionante. Uite, tov. Gheorghe Năstase a crescut la orfelinat și asta nu l-a împiedicat să ajungă prim-secretar.” Pomenitul Năstase fusese în fruntea județului, delegase economiști și specialiști pentru problemele economice, el doar coordonându-i. Avea o cultură vastă, cocheta cu literatura și a fost un apropiat al revistei „Argeș”, asta pentru că poetul Gheorghe Tomozei a știut să și-l apropie și să lege cu el o prietenie despre care unii au spus că era excesivă, fapt care l-a „pierdut” pe politicianul local, pe lângă multe alte propensiuni liberale, neplăcute regimului, în dizgrația căruia a și trecut. Tovarășu' Prim nu m-a întrebat dacă-l cunosc pe Năstase, ori dacă mă văd cu el, că poate i-aș fi spus, numai ca să-l tachinez, că mă vedem periodic cu acesta și că discutăm pe teme de viață și cultură. Tov-ul mi-a „aruncat” un „la revedere” molău, i-am răspuns la fel. Peste nici o săptămână am fost chemat de un politruc neisprăvit, din conducerea Petrochimiei în care lucram ca operator chimist, probabil tot în scopul de a afla dacă am cunoștință de reveriile erotice ale condeierului. Politrucul, prea bine cunoscut pentru mărlănia-i din naștere, a încercat să mă abordeze „tare”, fapt pentru care i-am trântit ușa în nas, scăpând printre dinți finalul unei înjurături, chestie care mi-a adus două sancțiuni – oprirea a 10% din salariu și suspendarea pentru un an a dreptului de a susține examen de categorie profesională... Sancțiunile sunt trecute în cartea de muncă și, adesea, mă uit la ele ca la mici comete care mi-au ciuntit din pensie...

litere

Cronica literară

Frumoasa poezie a manilor din “Pasărea în lesă”

Cu al treilea volum de poezii, Liliana Rus cred că își vede în sfârșit împlinită dorința de a da o expresie literară ceva mai concentrată universului simbolic populat cu păsări, de care, la nivelul textelor sale, sunt presărate atât limbajul ei emoțional cât și ceea ce un Cassirer ar numi intelectul suprafiresc al creatorului de lumi fantasmatic. Păsări sau substituențe subtile – *pars pro toto* - ale lor, precum aripa sau cântecul, am întâlnit și în primul și în al doilea volum al Liliane Rus, e drept în *Scrisoare Domnului Șirato* (2006) ele îmi evocau mai ales “aripile onirice” de atâtea ori întâlnite și chiar supralicitate la surrealiști. Tot atât de adevărat este și faptul că, atât din cronica rezervată actualității acelei cărți cât și din volumul care o antologhează în 2012 (respectiv, *Citind Rescriind*), din motive nu prea clare mie însumi, am eliminat un întreg paragraf privind o serie de corespondențe inițiatice ce mi s-au părut că se puteau stabili încă de atunci între psihismul artei tușat de culori și ezoterismul contextual difuz (abia sesizabil) al avatarurilor posibile ale păsării. Iată însă că pentru cel mai nou volum al său - *Pasărea în lesă* -, poeta alege un titlu mai mult decât explicit pentru a-și încercui mitologia personală legată de simbolismul păsării, mai mult, așează la cheia acestei plachete, un fel de motto împrumutat probabil dintr-o veche bălină despre un episod legat, cred, de ajutorul pe care țarul Ivan cel Groaznic, prin mijlocirea unui curtean, îl primește de la faimosul taumaturg Trifon, “vindecătorul de prințese”, întâmplare în urma căreia vechii slavi se spune că l-au ales pe viitorul Sfânt Mucenic patronul păsărilor și ocrotitorul Moscovei. Cert este că, în grade diferite, pentru inițiat, contemplarea zborului majestuos, avântat sau frânt al păsărilor, face posibilă meditația privind misterioasele legături dintre cer și pământ, dintre suflul și ceva tainic și preexistent lui. Comparate sau asimilate cu îngerii, păsările sunt văzute ca mesageri ai lumii celeilalte sau, pur și simplu, suflete în tranzit spre locurile cu verdeață ale Raiului. Cele mai spectaculoase transmutări în păsări le găsim în *Metamorfozele* lui Ovidiu. Marii poeți, desigur, au făcut din zborul păsării (vezi Baudelaire, “Albatrosul” : *Poetul e asemeni cu prințul vaste zări*) simbolul Poeziei ori al Poetului însuși.

Cu două părți oarecum distincte și, aparent, antagonice, în poemul care împrumută titlul volumului și care poate fi considerat, până la un punct, o fotografie a substanței lui problematice, Liliana Rus evocă, într-un limbaj poetic concentrat, dar extrem de suplu, pe de o parte, lumea aproape prelogică a momentului nașterii și primelor senzații legate de cuibul părintesc (“Era acolo o casă în care se făcea focul, o casă întotdeauna de partea mea, o poală mătăsoasă și caldă înfășurată în jurul meu.”), paradisul unei lumi, cu alte cuvinte, care efectiv se învârtea în jurul copilului, “ca o pasăre curată și scânteitoare”. Pe de altă parte, la maturitate, - “vocea” poetei nu poate ignora “lumea” care se învârte după legile anomiei ei *lângă* “arlechinul” (personaj dedublat din farsele populare) în pielea căruia pare a fi intrat într-o măsură, cu trecerea timpului, copilul devenit matur (“Am intrat în alt arlechin, în frigul tăios dintre albastru și alb. Sunt o pădure cu greu trezită din somn. O găteală care începe să tremure/ ca dansul de hârtie al păpușii”). Vechea, mirololanta, liberă și caldă ocrotitoare oază a copilăriei cu pasărea ei ideală - “pasărea mea” - , luminată în vremurile fericite cu “lămpile palmelor”, a trecut pe neștiute în ordinea mitului și amintirii; în ordinea realului pe care nimeni din păcate nu-l poate ignora, aceeași pasăre a speranței, viselor și iluziilor primordiale, pierzându-și excelenta înzestrare, e nevoită să constate dramatic și abrupt acum autoarea, “pasărea mea umblă în lesă”. Cu câteva “capricii” născute spre finalul volumului din dorința de a încălca, prin “fuga” în câteva *asimetrii*, regulile jocului și de a adăuga

temei greutatea unor “mărturisiri” în plus, *Pasărea în lesă* realizează un original legato între o evidentă poezie de subțirimi mitice a amintirii și cultului părinților (cu alte cuvinte, dacă vrem, *a manilor*) și una a urgenței nevoii de solidaritate umană, reflex, fie și în galopul mic dintr-o colivie de cenușă (*Ochiul de sub gheață*) care devine existența noastră pe pământ, al solidarității fundamentale și nepieritoare a vieții.

Actul evocării figurilor tutelare ale copilăriei, (*Bunul, mama și tatăl*) se instituie ca document scriptural al revelației unei realități mitice ce trebuie înțeleasă ca funcție prin excelență a poeziei de a chema, reînsufleți și umple de duh părelnicele absențe, “Aștept să intri pe ușă, /mai ușoară, mai transparentă/ decât rochia ta de bemberg. /Să-mi vorbești cu vocea copilăriei mele/ în timp ce strivești între degete/ o floare de mazăre. /Să-mi vorbești cum era pe vremea/ când mă jucam în pântecul tău, /bezmetică, lovind din călcâie ca un ponei. /Lasă-mă să-ți dau târcoale, ca un cocostârc alb/ fălfâind peste diminețile tale încrețite în tristeți. /Să mă rotesc în jurul tău, ca o libelulă de zăpadă, /să plutesc în parfumul de mamă frumoasă, /rămas în faldurile goale. /Mă agăț ca o broșă de os în rochiile tale înalte. /Tot mai încăpătoare, hohotele mele curg în râuri. /La fereastră, /cântecele noastre încuibate în frunze de mușcată. /Orele rețezate cu foarfeca/ și pișcătura rece a soarelui ultimei primăveri”. Invocată cu un sentiment înfiorat, *porumbița cea albă* din poemul sinonim este mai mult decât semnul binecuvântat al mâinilor mioloase ale mamei, este, poate, îngerul din albăstrimea de dincolo, presimțul aceluși “acolo” “unde duminicile și sărbătorile zilelor ei de naștere/ - notează adânc marcată poeta - or fi mai lungi decât cele de-acasă. /Și odihna adâncă, și cina mai caldă...”. Simbol al reversibilității și regenerării implicite a vieții, într-o viziune simpatetică superbă a naturii (“Îmi place vremea rea, /cu cețurile ei mirosind a frunze și apă, /cu nevoia de sunete stinse și copaci cântători...”), fălfâitul de aripi al îngerului-mamă, capabil a “culege-mpreună” pe toate cele nouă vlăstare ale ei unite în aceeași credință, este garanția salvării tuturor acestor coborâtori care, momentan, “pârjolii de o altă suflare a lumii”, nu conținesc să dea ocol grădinilor ei cu valuri înalte de flori. În superba mistică a Liliane Rus, ca într-o fotografie voalată, “de parcă cineva ar fi aruncat o vrajă”, la despărțirea de copilărie, chipul său, constată uimită poeta, seamăna atât de bine (*Joacă-te, mamă!*) cu chipul trecut în poveste al mamei și, deopotrivă (!), cu șirul de mame ale ei...

Timpul cu dramatica sa curgere imperturbabilă sărăcește și, până la urmă, cantonează într-un “rest de vis” fericitele contacte dintre pasărea-înger tutelar și copia ei rămsă temporară, dincoace, doar “o schiță a unui duh vindecător de oameni și păsări”. De aici tendința permanentă a “zborului înapoi” și, mai ales, plăcerea resemnată de a fixa în ramă stări și evenimente trecute, închise în forma unui poem de splendide eupathii lirice și superbe decantări umorale; măsura întreagă la acest poet, subliniez, a unor posibilități de expresie și a unei poetici deosebite și rafinate. *Lumea proprie*, ca principiu manifest al autonomiei vieții și singur criteriu al adevărului, subântinde și configurează evident exercițiul compunerii și “citirii” în cheie aluzivă a corespondențelor dintre sunuri, culori și stări care articulează până la urmă poezia Liliane Rus. O lume a cărei expresie scripturală, trebuie spus, este permanent interogată și sever controlată de un infailibil instinct artistic (natural). “Albă, liniștea, /albă ca nevoia mea de tristețe. /Cu alte odăi, /cu alte aripi lovindu-se în oglindă, /cu ochiul orb pândind pe la cercevele/ un asfințit de demult. /Cu gesturi distrase și păsări pe tije, /în locul florilor. /Ceva ce nu întâlnești adesea: /boli tainice/ ca niște tocure înfundate în covor/ și tăcerea mea e a treia înghițitură/ de ceară topită. /O spaimă defunctă așteaptă/ în rama ei de

tinichea. / Să fii un răpăit de tobe/ în timp ce păstrezi sub podele/ zborul înapoi, /să nu plictisești pe nimeni/ cu încremenirea ta, /să pierzi șirul zilelor, /implorând să ți se deschidă ferestrele (*Zbor înapoi*)”. Dar cu cât clipele de fericită comuniune cu lumea de dincolo (cu suprasensibilul, în fond) sunt mai rare, cu atât aceste momente de pură fericire devin mai intense, semn că Dumnezeu există și că poetul nostru se află printre aleșii cărora le este revelată marea taină. “Vinerea - / ziua când păsările mă privesc din cuiburi, /tăcute, ca înainte de ploaie. /Sub aripi, le ascund semințe și boabe de struguri. /O pietricică fierbinte îmi plutește în inimă, /o pietricică ocrotitoare de taine topite de timp/ și apoi, plesnetul tuturor vinovățiilor lumii, /ca o rafală de vânt; /această tulburare coboară în miezul plămânilor mei - /dovadă că Domnul se-ndură de mine. / Zgrunțuroasă și trecătoare, mă simt, /în hainele mele curate și țepene. / Lumea de ieri și de azi se decolorează. /În cuiburi, sfinții aprind candelă. /Cerul se strânge undeva, la lumină, /proaspăt și dulce ca miezul de măr (*Ca miezul de măr*)”.

Tatăl, celălalt înger și zeu ocrotitor al păsării în cuibul ei, cum obișnuia să își alinte și să se asigure el că se simțea copilul său în copilărie, este evocat și iubit, când *lumea de ieri* începe să se decoloreze, pentru “misterul și mâinile lui străne deasupra grădinii”, “scăpărând prafuri de aur” sau închipuind *lumea lină și fără de răutate* (s.a). Cu “ținuta dreaptă”, tatăl este persoana mitică vindecătoare a tuturor spaimelor copilăriei, el însuși un copil mare prin stângăciile lui, cu duiosia lui “cu care-și creștea puii de câine”. *Bunul*, ale cărui haine nu mai miros a vechi, fiindcă “îngeri de sticlă deretică cerurile/împrăștiind godeuri de lumină/ în direcția norilor”, convocat, la rându-i, “față în față, rămâne încă singura autoritate morală căreia i se poate destăinui amănuntul că nepoata nu mai e (superbe serii de metafore naturiste!) nici pârâiașul de sub zăpezi și nici ramura umedă ce se împotriva focului. Asaltată de neliniști și îndoieli, în frigul pe care îl simte cu acuitate înainte de viscol, pasărea cu aripi lipsite acum de pene găsește cu greu, dar încă găsește la *Bunul*, calea izbăvitoare a spovedaniei.

Presentimentul că puterea de penetranță a sufletului și intelectului suprafiresc are să scadă și tainicile legături cu lumea de dincolo au să se întrerupă la un moment dat, fie și din simplul motiv că pasărea, cu sau fără pene, s-a împăcat cu regula și zăbrelile coliviei, constituie nucleul dramei, deocamdată, pe cât de surde, pe atât de reale, care minează substanța frumoasei poezii a manilor și amintirii din *Pasărea în lesă*. “Zile în care simt împușinarea vieții... /Umbre vinete îmi întunecă diminețile - /înflorite pentru toți ceilalți. /Golul din inimă, greșeala întoarsă pe toate părțile, /încordarea, pe care încerc să o stăpânesc/ și pe care, de bună seamă, o abandonez/ rămânând trează până la ziuă, /în ceasul acela cafeniu, ca o rotire de ciori. /Indiferența celorlalți plutește protector în fundal, /scliștește o secundă amară; /presentimentul că ceva are să se întrerupă - /anumite priveliști, rațele înotând lin, /conul de liniște dizolvat în plumbul tuturor clopotelor (*O rotire de ciori*)”. Fără să caut cu tot dinadinsul un exemplu, în ordinea alterității realului, consider că “golul din inimă”, de care se face caz în textul citat mai sus, poate constitui foarte bine un prim simptom al înstrăinării de propria condiție a oricărui eu, tentația de a abandona lupta de a se elibera din orice lesă și din orice colivie care îl poate transforma pe individ, în genere, oricând într-o fantoșă.

Pasărea în lesă este o plachetă de versuri frumoase, plină de subtilități și de idei, o carte de prim raft care, mai mult decât reconfirmă un poet, am impresia că anunță o nouă vârstă a acestui poet și, nu mai puțin, o nouă poetică.

Cu câteva “capricii” născute spre finalul volumului din dorința de a încălca, prin “fuga” în câteva asimetrii, regulile jocului și de a adăuga temei greutatea unor “mărturisiri” în plus, *Pasărea în lesă* realizează un original legato între o evidentă poezie de subțirimi mitice a amintirii și cultului părinților ... și una a urgenței nevoii de solidaritate umană, reflex, fie și în galopul mic dintr-o colivie de cenușă ... care devine existența noastră pe pământ...

LILIANA RUS
Pasărea în lesă
Editura Brumar, 2013

Mic tratat despre ipocrizie (III)

“Simțurile noastre nu pot trăi fără lucruri pe care rațiunea și morala le dezaproabă”.

Octavio Paz

Pentru o viață fără de păcat, religia creștină i-a momit pe credincioși dintotdeauna cu raiul. Ce fel de viață o fi însă aceea fără dragoste, fără cântec și fără o stacană de vin, lălălită într-o morală searbădă, ritmată de rugă mormăite pe de rost, dusă între datul cu hârlețul, umplerea burții și aghioase? Sau, cum zice francezul contemporan: “Metro, boulot, dodo”. Fără iubire, fără pic de poezie și vin, viața asta chiar n-ar avea niciun rost. Omar Khayyam, a cărui deviză era “iubita, eu și vinul”, le-a întors-o ipocrițiilor care îl amenințau cu iadul pentru păcatele sale: “Dacă e precum scriu psalmii/raiu-i gol ca podul palmii”. Replică moldavă a păcătosului poet arab, Ivan Turbincă nu se lasă nici el intimidat de amenințarea cu iadul. Interesându-se asupra condițiilor de cazare veșnică în iad, el întreabă: «“Votca ești?” “Ești”, i se răspunde; “Femei sunt?”; “Sunt”, vine iar răspunsul. “Atunci e bine și-n iad”», conchide eroul lui Creangă.

Dar raiul, pentru care creștinul musai să sacrifice în scurta-i viață atâtea lucruri, păcătoase e drept, dar atât de plăcute, e el pe măsura renunțării lumesci? De e să ne luăm după Topârceanu (“Minunile Sfântului Sisoe”), viața de apoi în rai e un lung prilej de imne și de plictiseală. Hrăniți doar cu lapte și miere, îmbrăcați în lungi cămășoaie albe, îngânând pe nas cuvioase cânticele, cei care au binemeritat de la Sfântulețul, duc în rai o viață de o serenitate tâmpă. Trecând o dată alaiul cuvioșilor pe lângă celebrul măr al cunoașterii, de-acum bătrân și uscat, cu rod mărunț și pietros, sastisit de atâtea dulce, unul se apleacă și înșfacă o sfrijitură. Nici n-apucă bine să muște din cotoașa acră, că insul se apucă a răzni cât îl țineau bojocii: “Hai leliță-n deal la vie/să culegem răzăchie!”

Aha! Lelița și răzăchia... Care vasăzică de asta dase Cel-de-Sus strașnica poruncă lui Adam să nu se apropie de ionatanul ceresc, să nu-i stârnească pohte necuviincioase și să nu se apuce a strica liniștea raiului cu țapurituri și măscări zbierate. Acu’, ce să zic: de nu mușcau năzglâmbii Adam și Eva din măr rămăneau în rai, dară nici noi n-am mai fi existat și nici cât de plăcut e “păcatul” n-am fi aflat. În rai, lapte și miere, pe pământ trudă și fiere, însă și

oleacă de fericire, păcătoasă e adevărat, căreia însă nicio ființă de nu-i estropiată nu-i rezistă. Geaba tiranicele porunci divine, imboldurile trupului s-au dovedit mai puternice decât acelea. Dacă așa stau lucrurile, atunci la ce bună atâtea zarvă, cârteala și ipocrizie?

Imperioasa chemare a trupului, indiferent de strădanie, nu poate fi nici ascunsă și nici suprimată, ba chiar de ce e mai dosită, de aceea îl dă și mai tare de gol pe ipocrit. Lucrurile se petrec aidoma ca în povestirea despre cei doi călugări zen care se juruiseră unul altuia să nu se atingă de vreo femeie, o întâmplare avea să-l

trădeze însă pe cel fășarnic. La trecerea unui vad adânc, o femeie tânără și frumoasă s-a rugat de ei s-o ajute să treacă apa. Primul călugăr nici n-a luat-o în seamă, de parcă n-ar fi existat, și a trecut singur apa învolburată. Cel de-al doilea, în schimb, a luat femeia în brațe și a trecut-o pe celălalt mal. După plecarea femeii, primul călugăr s-a burzului la celălalt: “Cum de ți-ai putut încălca jurământul sfânt pe care l-am făcut împreună? Cum ai putut s-o iei în brațe pe femeia aceea? Nu te simți rușinat de ce-ai făcut?” La care, cel de-al doilea călugăr l-a luat peste picior: “Ia te uită, tot la ea ți-e gândul?” Oare câți dintre cei care se arată intoleranți și moralizatori și care îi acuză pe alții de imoralitate, supuși unui studiu psihanalitic nu s-ar dovedi în adâncul lor mai păcătoși cu gândul decât alții cu fapta? Boscorodită de un preot pentru viața desfrânată pe care o ducea, o prostituată i-a replicat: “Sunt, părinte, precum zici, sunt de răs și de ocară./dar tu ești pe dinăuntru precum ești pe dinafară?” (Omar Khayyam).

Pudibonderia este forma sub care se ascund refuzări de tot felul, dar în primul rând cele de natură sexuală care sunt și cele mai puternic obsesive. O vorbă de duh, o glumă mai picantă – a nu se confunda cu bancurile grosolane – chiar foarte reușită, își dau duhul în urechile unei persoane pudibonde. La fel, încercarea de a spune o astfel de glumă – majoritatea picanteriilor au conotații sexuale – de către o astfel de persoană inhibată e din start sortită eșecului; ea nu găsește nici tonul și nici expresiile potrivite pentru a transmite poanta. Numai persoanele complet libere interior, care nu sunt obsedate de sexualitate pentru că ea face parte în mod firesc din structura lor, pot spune ori savura o astfel de glumă fără a răni nici urechile ascultătorilor și fără a abdica nici de la hazul pe care-l provoacă. Pentru exemplificare, dar și pentru a nu stârni resentimentele moralistilor, am ales una de mijloc. Intrând în baie pe neașteptate, și neștiind că venerabilul general De Gaulle tocmai se lăia, soția îl descoperă pe acesta gol pușcă. “O, mon Dieu!”, exclamă oripilată consoarta acoperindu-și ochii. “Când suntem în particular, poți să-mi spui Charles”, îi replică generalul. Pudibonderia consoartei, ridicolul de situație – coșcoaga personalitatea politică așa cum l-a făcut mumă-sa – și arhicunoscutul orgoliu al generalului De Gaulle fac un amestec dinamitar din care hohotul de răs țâșnește instantaneu.

Dacă astăzi, atunci când se vorbește, adeseori ai senzația că a refutat haznaua ori că vorbitorii au luat purgativele invers, educația austeră de acum un veac nu îngăduia cuvintele spuse pe șleau. Cât despre lectura romanelor de amor, ea făcea teroarea mamelor tinerele de atunci. Întâmplarea care urmează este strict autentică. Îngrijorată că odrasla întârzie să se culce, o mamă și-a găsit copila citind de zor... Goethe. Sau cel puțin așa credea ea. “Gote, Gote, nu-mi lași fata să doarmă”, a exclamat ea amărâtă. Numai că frageda domnișoară nu cu “Gote” se desfăta, între copertele romanului “Poezie și adevăr” era pitit un altfel de roman, de poezie și amor.

Cu o astfel de educație, nu mai miră reacția Leliei Rugescu, nepoata de soră a lui Lucian Blaga, atunci când Cornelia, soția poetului, i-a întins spre lectură năstrușnica “Poveste a poveștilor” a lui Ion Creangă: “Am început să citesc. Deja titlul poveștii (care era altul în original, n.n.) m-a șocat, și-apoi de la primele rânduri am simțit că mi se urcă sângele în obraji. Ea se uita cu ochi mari la mine, gata, gata să izbucnească în răs. N-am putut citi mai departe (...). Am închis cartea și i-am dat-o înapoi: “Cum – i-am zis – cum au putut tipări așa ceva?” Da, chiar așa, cum de s-a putut tipări așa ceva în țara

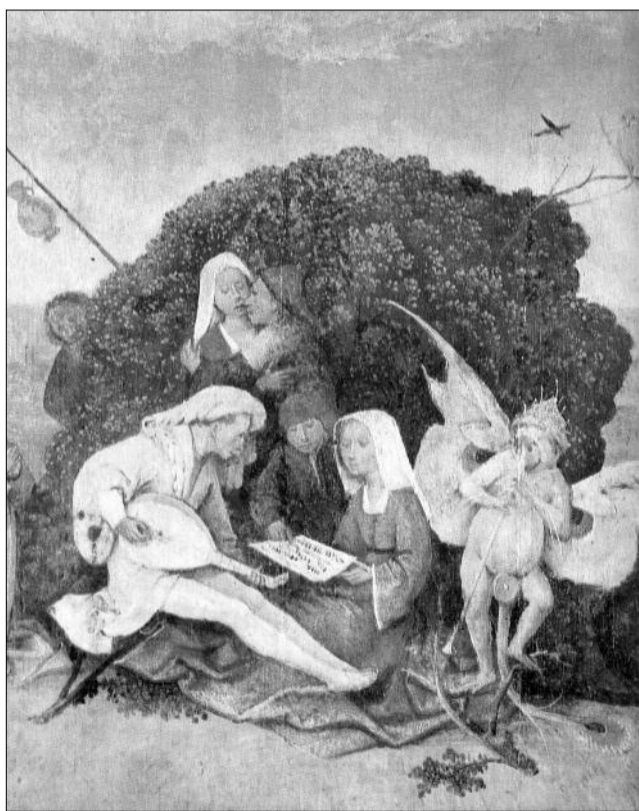
asta excesiv de pudică, în care cele mai multe zise de cele sfinte, de mamă și “băga-mi-aș” fac parte din tezaurul lingvistic mioritic? Tipărirea “Poveștii poveștilor” a fost capriciul regelului Carol al II-lea, iar puținele volume trase erau destinate apropiaților săi printre care era și Lucian Blaga. Nu se știe care era intenția Corneliei Blaga când i-a dat Leliei Rugescu să citească “Povestea poveștilor”: a sperat, poate, ca prin gestul ei să îmbunătățească relația cu îmbătoșata ei nepoată de care o despărțeau doar câțiva ani și care o antipatiza profund pe consoarta poetului; poate a dorit să o decomplexeze ori doar să se amuze pe seama reacției sale de virtuoză înspăimântată. Adevărul trebuie să fie pe undeva pe la mijloc. De e să se dea crezare unor zvonuri, motivul ranchiunei abia ascunse a Leliei Rugescu contra Corneliei Blaga era că nefericita, bat-o vina, ar fi fost îndrăgostită de frumoșii ochi ai unchiului ei, Lulu, cum îl alinta ea pe poet. Sau cum cu diplomație ocolește zvonul Aurel Rău în prefața volumului de amintiri al acesteia (“Cu Lucian Blaga”), îi purta “o dragoste culturală geloasă”. Reacția ei excesiv-virtuoasă seamănă al naibii de bine cu cea a unei femei despre care scria Champfort în “Portrete și caractere”. Lăudându-și peste poate virtutea și zicând că nu mai vrea să audă niciodată de amor, respectiva a fost luată peste picior de un mucalit cu mintea sprintenă: “La ce bun atâtea sclifoseală; nu poți să-ți găsești un amant fără să îndrugi gogoșa asta?!”

Dar s-o lăsăm pe Lelia Rugescu rătăcită în labirintul ei de amintiri și sentimente, mă mulțumesc să spui doar că acela care citește “Povestea poveștilor”, de nu-i un nenorocit de ipocrit ori un nefericit lipsit de simțul umorului, este imposibil să nu rădă cu lacrimi de tărașenia cu poznașul păpușoi îmbârzoiet scrisă într-un neoaș grai moldovinesc de inegalabilul povestaș care a fost Ion Creangă. Honni soit qui mal y pence!

Cu toate poruncile religioase și opreliștile impuse de morala laică, povestirile cu conotații sexuale au avut întotdeauna parte de cea mai bună primire din partea cititorilor. În noianul de banal care este existența umană, printre atâtea vicisitudini prin care e nevoit să treacă, omul are nevoie de răs ca de aer. Cea mai tristă zi e aceea în care n-ai răs, scria Champfort. Hazul de necaz ori hazul în stare pură s-au alimentat copios din acest capitol al vieții omenești și cel mai bun exemplu în acest sens este “Decameronul” lui Boccaccio. Replică mundană la “Hexameronul” Sfântului Ambrozie – a se vedea simetria titlurilor –, această capodoperă a literaturii renascentiste a fost scrisă într-un moment de restriște al Florenței, la doar trei ani de la marea epidemie de ciumă bubonică din 1348 care înjumătățise populația Europei, inclusiv a cetății. Volumul, o înșiruire de povestiri de un haz miezos și doar câteva triste, a funcționat ca un remediu menit să-i vindece pe florentini de cumplita suferință prin care trecuseră și să readucă în cetate buna dispoziție și pofta de viață. Și ce alt subiect mai potrivit să înlocuiască lacrimile de disperare cu râsul cu lacrimi putea afla Boccaccio decât viața frivolă și pățaniile amoroase inspirate chiar de aventurile concetățenilor săi?

“Decameronul” a picat la țanc și pe un teren parcă dinadins pregătit pentru povestirile sale decoltate. Chicotind și răsând pe înfundate, Boccaccio își încondeiază contemporanii și moravurile lor, însă o face bonom, fără răutate și fără grosolanie, cu duioșie chiar, unul din motivele bune primiri fiind această calitate a scrisului său. Iubitori de viață și de plăcerile pe care ea le oferea, florentinii nu se împiedicau nici în preceptele religioase și nici în morala comună care mai mult se prefăcea a-i ține în hățuri decât

O vorbă de duh, o glumă mai picantă – a nu se confunda cu bancurile grosolane – chiar foarte reușită, își dau duhul în urechile unei persoane pudibonde.

Carul cu fân - detaliu

o făcea în realitate. În mintea florentinilor din secolele XII-XIII, oamenii erau îngeri căzuți pe pământ lăsați de Cel-de-Sus să aleagă singuri între bine și rău. Liberul arbitru asumat de locuitorii Florenței este, cred, caz unic în istoria creștinismului, el răsturna astfel ideea damnării apriori a omului. În ceea ce privește relațiile bisericii cu florentinii, ele erau mai mult decât tolerante, și unii și alții închizând ochii la prea lumeștile păcate ale celorlalți. "Plățile" erau reciproce: locuitorii cetății luau în derădere ipocrizia slujitorilor Domnului, iar călugării și preoții îi "răsplăteau" pe măsură. De tot hazul reacția unui preot care primind la danie bani falși, la următoarea slujbă și-a tămâiat enoriașii cu... pucioasă. De dragul cuvintelor de duh, locuitorii Florenței, limbi ascuțite și minți brici, erau uneori de-a dreptul ireverențioși cu cele sfinte. Întrebat de o cochetă înfumurată dacă s-a terminat "liturghia proștilor", un țărănoi "cu talpa groasă, dar ager la minte" i-a replicat țâfnoasei: "Doamnă, tocmai s-a terminat și începe cea a târfelor. Grăbiți-vă!" Neînhibați, florentinii făceau haz de orice, iar de-ar fi fost ei în locul lui Adam și Eva, probabil ar fi lăsat gol de mere pomul cunoașterii într-atât iubeau plăcerile vieții. Nu se temeau de amenințarea cu iadul. "Lucrul cel mai rău care ți se poate întâmpla e să mori și să ajungi în iad. Dar înaintea ta au murit atâția alții și în iad sunt oameni de omenie" (Machiavelli). Cât despre messer Boccaccio, el considera că a-l "băga pe necuratu' în iad", adică a face sex, era cel mai potrivit mod de a-L sluji pe Doamne-Doamne (vezi povestea sihastrului Rustico și al inocentei Alibeh). Prin povestioarele lui, scriitorul pare a spune, asta-i viața, păcătoasă, dar cât de plăcut e să păcătuiești. Sau, cum glăsuia deviza unui mucalit scrisă mai întârț pe peretele unui bar, "Viața-i scurtă, s-o facem groasă".

Cu un astfel de mod de a trăi și gândi, episodul Savonarola, cu toate că a fost scurt (1496-1499) a fost catastrofal pentru locuitorii cetății și pustiiilor pentru cultură și artă. Într-un fel, prin isterie religioasă, denunțuri, umilințe publice, distrugerii, prin nelegiurile comise, el aduce cu revoluția culturală din China maoistă. Rugurile aprinse atunci în numele Celui-de-Sus au înghițit scrieri și opere de artă considerate indecente. E greu să ți-l imaginezi pe blândul Botticelli, autorul "Nașterii lui Venus" sau al "Primăverii", aruncând în foc propriile-i tablouri "indecente". Sau pe Michelangelo susținând ideile și regimul teocratic și fals democratic instituit de călugărul dominican (numele ordinului Dominican înseamnă "câinii lui Dumnezeu"/*Domini canes*), iar Savonarola s-a comportat întocmai ca un câine de pază al religiei creștine). Ceea ce e de neînțeles și consternează e ușurința și rapiditatea cu care a reușit Savonarola să-i convertească pe bonviveurii și glumeții de mai ieri în turbați /arribati și plângăcioși/piagnoni întru asceza sa demonică. Însă ca oricând omul e supus unui regim de constrângere și teroare, odată scăpați de Savonarola, florentinii au trecut dintr-o extremă în cealaltă, de la asceza totală și pioșenia ipocrită la epicurianism și libertinaj. Moravurile în perioada de înflorire a orașului în perioada următoare au cam luat-o razna. De e să dăm crezare istoricului J. Lucas-Dubreton, autorul unui studiu privind viața florentinilor în vremea familiei Medici, bărbați și femei goi pușcă dormeau de-a valma în noile paturi cu droturi largi și commode. Cât despre obiceiul roman al presărării cojilor de nucă pe pardoseală pentru a împiedica să se audă ce se petrecea în camera nupțială, acesta a fost suspendat, locul troznetului cojilor călcate în picioare fiind luat de comentariile și glumele piperate pe seama prospătului cuplu. Sunt doar niște amănunte, dar ca întotdeauna adevărul stă în detalii. De unde se vede că în materie de morală, cea mai greu de păstrat e calea de mijloc, cea dintre jumătatea înger și jumătatea porc de care vorbea Platon. Viața, păreau să spună locuitorii cetății de pe Arno, e *hic et nunc*; cum o fi chestia cu raiul și iadul, om mai vedea noi după.

Ce-i ipocrit și bizar în chestiunea sexualității e faptul că văzută ca un păcat în loc de o binecuvântare – "Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul". Bărbații și femeile își arunca reciproc vina păcatului, dar mai învinuită e tot femeia. În "Proloagele de la Neamț" (scrise în limba română la 1791) există un text misogin în care femeia e văzută ca principală culpabilă. Portretul seducătoarei, a felului în care ea îl amețește de cap și îl corupe pe inocentul bărbat, e o mostră de *parti pris* și de ipocrizie fără margini. "La început privirea lor (a femeilor luate en gros, n.n.) caută în pământ" (...) "după aceea își pun un zâmbet pe față și îndată râzând se înfrumusețează și mai mult și se arată luminoase la vedere, ca și când și-ar schimba fața. Și, spunând cuvinte frumoase, nasc patimi, adică îndeamnă la poftă. Sprâncenele își ridică și ochii își întorc încoace și încolo și își slobozesc genele jos și apoi, încet, le ridică iarăși și, cu iscodire, caută cumplit (sic!), cu mare poftire, ca să frângă inima celor tineri și a altora care se învoiesc cu aceasta, ca să săvârșească cu dâșii pofta cea necurată. Încă își intend grumajii și tot trupul și buzele și le tocimesc cu bună cuviință și grăiesc cuvinte înălțate și alcătuiesc povestiri dulci la auz, ca pustiu cu totul să-ți facă sufletul rău. Iar acestea toate, făcându-se de dâșele, te trag pe tine în lațul mult împletit, care te duce la desăvârșita pierzare, adică la moarte, iar după aceea, la veșnica osândă". Nimic de zis, arsenalul feminin de cucerire este descris de un bun observator, cunoscător al psihologiei feminine, și nu știu câți scriitori au reușit performanța de a creiona atât de exact și meșteșugit un astfel de portret, însă el e unilateral – femeia! – lăsând impresia deplorabilă a unor bărbați nătângi, ușor de dus de nas și fără voință, fără judecată și fără reacții, a unor blegi într-un cuvânt. Or, în realitate, lucrurile nu stau așa, bărbatul are propriile-i arme în acest joc. Fără s-o mai tot ocolim, cred că autorul pasajului cu pricina e un pățit care neajungând la struguri, avertizează că ei nu sunt doar acri, ci de-a dreptul otrăviți. "Proloagele", asemeni altor texte religioase, au fost opera exclusiv masculină, ceea ce justifică parțial atitudinea *pro domo* a acestora. Nici cu marii moralști, lucrurile nu stau mai bine: Montaigne, Baltasar Gracian, Rivarol ori Champfort le-au rezervat femeilor doar glumele și sfichiurile verbale. Condescendent-înțelegător privind condiția lor, Champfort conchidea: "Trebuie să alegi fie să iubești femeile, fie să le cunoști; cale de mijloc nu există". Să fie oare chiar așa? Istoria îi contrazice însă și pe teologii misogini, și pe moralștii antifeminiști, au existat destule femei puternice a căror voință a modificat mersul omenirii și chiar dacă în arsenalul lor a intrat și sexualitatea, nu ea le-a dictat conduita, ci rațiunea.

Printre picturile aceluia artist enigmatic care a fost Hyeronimus Bosch (1450-1516) există două tablouri care îl atrag magnetic pe privitor. Rod al unei imaginații debordante și a unui cromatism paradisiac, în care fantasticul și realul se joacă de-a v-ați ascunselea cu mintea, "Carul cu fân" și "Grădina plăcerilor" sunt cele mai frumoase, cele mai ciudate și cele mai încifrate opere ale pictorului flamand. Fără acces la textele care le-au generat, ele rămân de neînțeles pentru omul contemporan care le evaluează numai pe criterii artistice. Panoul central al "Carului cu fân", care a și dat numele tripticului, înfățișează o gloată bezmetică și lacomă care încearcă să se cațere în vârful clăii de fân sau barem să smulgă din ea cât de puțin. Interpretările date tabloului sunt variate, dar subiectul în esență este același: viața omului e scurtă și trecătoare asemeni florilor de câmp. După unii cercetători, la baza picturii pictorului flamand ar sta un text din profetul Isaia: "Tot trupul este ca iarba și toată mărirea lui ca floarea câmpului. Se usucă iarba, floarea se veștejește (...)", Isaia, 40; 6, 6. După alții ar fi vorba despre interpretarea unui psalm al lui David, însă cel mai probabil dintre toate sursele de inspirație pare să fie un proverb flamand: "Viața e un car cu

fân din care fiecare smulge cât poate". În urma unor ființe diavolești de o anatomie ambiguu-fantastică, înhămate la car, cu scări, cu furci și cângi ori doar cu mâinile, călcându-se în picioare, un puhoi de lume se agață de claie încercând să smulgă cât de puțin fân, o fărâma de plăcere adică.

Și mai ciudat decât tripticul "Carului cu fân" este cel al "Grădinii plăcerilor". Spectaculoasă prin ingeniozitatea compozițională și strălucitoare prin colorit, enigmatică pictură are mai degrabă un aer păgân decât creștin. Dedicată senzualității și prea lumeștilor plăceri, tabloul lui Bosch este, după știința mea, unicat iconografic în imageria creștină occidentală. Cât despre pictura spaniolă, ea a fost mai degrabă întunecată și plină de tragism, fapt ce a menținut-o în izolare și nerecunoaștere până la mijlocul secolului XIX. Date fiind toate acestea, e greu de înțeles acceptarea „Grădinii plăcerilor” de către biserica catolică spaniolă și expunerea ei în mănăstirea San Juan, dar mai ales în sumbrul Escorial, palat-mănăstire peste care planează umbra întunecată a creatorului său, regele Filip al II-lea. Privind panoul central al tripticului, e lesne de imaginat puternicul contrast creat de aspectul său luminos

Grădina Plăcerilor - detaliu

și viu colorat cu arhitectura sever-seacă a palatului, cu restul picturilor religioase și mai ales cu mohorâta cohortă a călugărilor îmbrăcați în negru.

Sub pretextul vestejirii păcatelor lumești, Bosh s-a dezlănțuit în realitate într-o apologie a senzualității și voluptății, lucru evidențiat de scenele reprezentate și de colorit. Totul în acest tablou este neînfrănată pornire a simțurilor și sexualității, într-un cuvânt luxura. Ideea că prin pictura lui Bosch ar condamna luxura, unul dintre cele șapte păcate capitale incriminate în religia creștină, a făcut posibilă îngăduirea neortodoxei picturi. În realitate, pictorul flamand s-a datat beției reprezentării raiului terestru, păgân și bântuit de dorințe dintre cele mai ciudate. Într-un peisaj fantastic, dominat în partea superioară de bizare fructe ale unei botanici sui generis, care în interpretarea freudiană sunt simboluri ale sexualității, o viermuială de trupuri se agită într-o căutare frenetică a plăcerilor de tot felul. Vremelnice, cum pare a spune artistul și în "Carul cu fân", ele sunt singurele justificări ale existenței terestre, prea scurte și iute trecătoare. În felul lui, Bosch a dat o replică ipocriziei bisericii care mai mult amenință cu iadul decât promite raiul. Dacă viața e atât de efemeră, pare să spună pictorul, atunci la ce bun să renunți și la puțina plăcere pe care ea o oferă?

(va urma)

Chicotind și râzând pe înfundate, Boccaccio își încondeiază contemporanii și moravurile lor, însă o face bonom, fără răutate și fără grosolănie, cu duioșie chiar, unul din motivele bune primiri fiind chiar această calitate a scrisului său.

Sub pretextul vestejirii păcatelor lumești, Bosh s-a dezlănțuit în realitate într-o apologie a senzualității și voluptății, lucru evidențiat de scenele reprezentate și de coloritul viu și luminos.

Autobuzul care voia să treacă Dunărea...

— urmare din pag. 24 —

Fosta Miliție populară e, acum, o proprietate privată

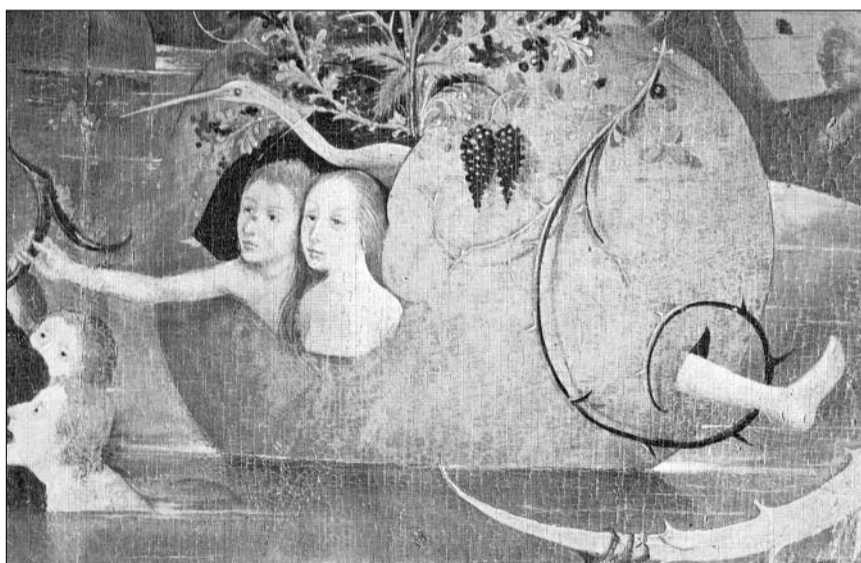
Actualul sediu al Poliției din Pui se află la parterul unui bloc aflat peste drum pe primărie. Pe bloc se află o tablă discretă care anunță pe cei interesați că acolo e chiar sediul poliției. Șeful de post, alături de ajutoarele lui, pot fi lesne contactați la o cafea. Ei o beau fierbinte, pe rând, la unul din localurile aflate la parterul comercial al aceluiași bloc.

Sediul miliției populare se afla, la 23 august 1981, într-o casă boierească, pe jumătate naționalizată, aflată cam la vreo jumătate de kilometru de locul unde își desfășoară activitatea polițiștii de astăzi. Am fost să vedem casa. Un gard cu grilaj de fier delimitează o curte generoasă de drumul național ce face legătura între Deva și Petroșani. În fundul grădinii zărim un domn mic de statură care stătea cu burta la soare. Îl rugăm să vină până la poartă. Insistăm și, în cele din urmă, vine. Ne confirmă că, într-adevăr, în acea casă a fost odinioară sediul miliției. În momentul în care Drăgănescu și complicitii lui au dat atacul asupra miliției, în cealaltă jumătate de casă se afla mama sa cu unul dintre nepoți. Ei ar fi auzit ceva zgomote în partea din casă unde era miliția dar, fiind noapte, le-a fost frică să facă vreo mișcare. După revoluție oamenii și-au revendicat jumătatea de casă care le-a fost luată abuziv și, după opt ani de zile, au reușit. Îl rugăm pe actualul proprietar să ne dea voie să-i fotografiem casa. Omul ne-a invocat faptul că, acum, casa sa fiind integral o proprietate privată ne poate refuza. Deasemenea, ne-a mai spus că are dreptul constituțional de a-și conserva propria imagine. În timp ce discutăm cu dl. Proprietar, amicul meu, Gezu, se juca cu aparatul său digital, pe care tocmai și-l cumpărase, îndreptându-l, nevinovat, spre obiectiv.

- Mă, Gezu, dacă ți-a zis proprietarul că n-ai voie să fotografiezi de ce continui să-i dai emoții?

Proprietarul casei se interesează, profesional, ce marcă este aparatul nostru și, apoi, ne spune

Omul este cam bănuitor și răspunde în silă întrebărilor noastre: Da' pentru ce vreți să știți? Îi spunem pentru ce vrem să știm. Nu e prea lămurit și îl lăsam baltă. Îl întrebăm pe Deiu dacă are vreo amintire cu tatăl său cu toate că, pe atunci, era foarte mic, mai mic decât vârsta pe care o are azi fiul său.

mândru că domnia sa are un aparat digital KODAK cu zoom (Dacă ați auzit de marca asta... ne ia dânsul peste picior).

- De ce vreți să scrieți despre Acțiunea Autobuzul? ne întreabă omul direct. S-a mai scris...

Îi spunem de ce am vrea și noi să scriem despre acest subiect dar proprietarul casei ne-o retează scurt: De ce nu scrieți despre securiștii care sunt și astăzi la putere?

Îi spunem de ce. Proprietarul strâmbă din nas și ne întreabă dacă suntem din București. Îl dezamăgim încă odată: Nu, suntem din Petroșani. La aflarea acestei teribile vești, omul se înviorăză brusc și ne întreabă dacă am auzit de cei de la Sartex. Îi confirmăm: Am auzit. Atunci, omul ne întreabă unde poate schimba el buteliile de la Sartex că nu găsește un centru în

apropiere de unde să le poată umple. I-am spus și ne-am luat la revedere

Cu fiul lui Petru Groza, pe urmele lui Deiu, fiul lui Andrei

Am luat, din nou, personalul, spre Pui. Ne facem planul că vom vorbi, dacă ne va merge bine, cu soția și copilul lui Andrei Drăgănescu. De la Primărie se oferă să ne însoțească dl. Ilie Groza, fiul preotului Petru Groza din Federi. El îl cunoaște pe Deiu, diminutivul de la Andrei Drăgănescu. El e angajat acum în două locuri. Ilie își alimentează Dacia la pocăiții din Ponor care, ni se plânge șoferul, nu mai sunt de acord să alimentezi de 50 lei ci doar de minimum 100. Așa e regula la ei pentru că respectivii nu lucrează sâmbăta și, probabil, trebuie să-și recupereze, cumva, ziua lipsă. Șoferul nostru se conformează și ajungem, după vreo kilometru de mers de-a lungul unui drum de țară, la fermă. Aflăm că Deiu n-a venit azi la serviciu. Ne întoarcem. Nu departe de locul unde am fi trebuit să-l găsim pe Deiu vedem două corturi acoperite cu folii de plastic prinse împreună cu un scoci lat de culoare cafenie. Afară, la umbră, stătea o tigancă, la vreo 35-40 de ani, împreună cu un băiat cu o privire pierdută în gol. Cei doi curățau fasolea verde și se pregăteau s-o pună în oală. Pe un pom, aflat la marginea apei, era improvizat un raft pe care trona, la loc de cinste, o pungă roșie de cafea Aroma. Intrăm în vorbă cu țigancă care mai păstra pe față urmele unei frumuseți trecute dar evidente.

Silenzio stampa, a hotărât d. Rotundu

Fosta soție a lui Andrei nu a vrut să stea de vorbă cu noi. Când ne-a văzut a venit, speriată, la poartă împreună cu o domnișoară la fel de speriată. Ne-a spus că nu vrea să vorbească cu ziariștii din cauză că nu vrea să aibă necazuri cu soțul. Nu am fost noi primii care o deranjau dar i-a refuzat pe toți. Actualul ei soț e un om care își vede de treabă la CFR și cu care are patru copii. Pe urmă, am aflat de la Deiu că mama lui s-a recăsătorit când el avea trei ani și jumătate. Când i-a murit tatăl, Deiu avea doi ani și două luni. Dl. Rotundu, un om bun care nu a făcut, niciodată, vreo diferență între copii, l-a înfiat pe Deiu, încă de când era mic. Acum el se numește Andrei Rotundu. Andrei s-a însurat, în 2001, cu Liliana Albu din Ponor, o fată frumoasă pe care a cunoscut-o la discoteca din sat. Ceilalți frați ai lui Andrei sunt Adrian (Adi) în vârstă de 20 de ani, Cătălin, de 18 ani, Costel, de 16 ani și Ramona, de 14 ani. Adi a terminat de curând armata la unitatea de pompieri din Petroșani iar ceilalți trei frați sunt la școală. După ce am plecat, urmăriți de privirile ascunse după perdele ale Ramonei, mama sa a plecat la primărie și l-a rugat pe dl. primar să ne spună, dacă ne mai vede prin comună, să o lăsăm în pace. Nu vrea să aibă necazuri cu soțul, ne-a spus dl. primar.

Nașul din fotografie a căzut la datorie

Fratele lui Andrei Drăgănescu ne-a arătat, când am stat de vorbă, o fotografie de nuntă pusă într-o ramă lată de lemn. În fotografie alături de miri era și familia nașului. Nașul se numea Vulc Ștefan și era din Ohaba-Ponor. Lumea îl știa de Ariton. După revoluție s-a judecat pentru un pământ. Cinci ani a durat procesul dar, în cele din urmă, l-a câștigat. Bucuros că dreptatea a fost de partea lui, omul s-a dus să-și vadă locul pe care tocmai l-a dobândit. Nu mică i-a fost mirarea când a observat că cel care pierduse procesul cosea liniștit pe locul care nu mai era al său său.

De furie că cel care își câștigase locul în instanță a venit să i-l ceară s-a enervat foarte tare și a văzut negru în fața ochilor. Drept pentru care l-a omorât cu coasa și l-a ascuns sub o claie de fân. Când a căzut secerat pentru că-și revendicase ceea ce era al său, nașul era în vârstă de 67 de ani. Povestea ne-a fost spusă de dl. Albu, socrul lui Deiu Rotundu. Când s-a întâmplat omorul, omul era la pădure și, când a coborât din munte, a aflat de omor. Asta s-a întâmplat nu de mult. Nu-s mai mult de doi ani ne asigură dl. Albu. Cred că era și o zi de sărbătoare, da' nu mai știu care.

Povestea lui Deiu, adnotată de tata socru

- Eu m-am căsătorit în 2001. Atâta-i de mult că nu mai știu exact. Avem o poză de la nuntă cu dl. primar. Cu fata am vorbit cu mult înainte de a ne lua. A venit și la mine la armată...

- Unde ați făcut armata?

- La Garda Națională București. Pază și apărare obiective speciale, ceremoniale și onoruri militare. (Sună telefonul lui Deiu. Am timp să-mi revin din uimire.)

- Când ați făcut armata?

- În 1999-2000. După eliberare am lucrat în iarnă la dl. Tulio. Apoi s-a născut băiatul meu, Răzvan Alin Andrei.

În acest moment intră pe ușă socrul lui Deiu. Uite stau de vorbă cu oamenii ăștia zice Deiu cu un aer vinovat. De tata. De treaba cu tata...

- L-ați cunoscut pe tata lui Andrei? încerc să-l provoc pe bătrân.

- Da.

- Erați prieteni?

- Nu.

Omul este cam bănuitor și răspunde în silă întrebărilor noastre: Da' pentru ce vreți să știți? Îi spunem pentru ce vrem să știm. Nu e prea lămurit și îl lăsam baltă. Îl întrebăm pe Deiu dacă are vreo amintire cu tatăl său cu toate că, pe atunci, era foarte mic, mai mic decât vârsta pe care o are azi fiul său.

- Ați auzit, mai târziu, vorbindu-se prin casă, povestea tatălui dv.?

- Știu doar că a fost omorât înainte de a fi judecat. Nimeni nu mi-a zis de ce sau ce-o făcut el.

- Nici dv. nu știți mai multe? îl întreb pe tata socru.

- Cine știe mai mult e ăia care au fost atunci la miliție. ăia știe. Da' și ăia is morți. Numai ei știu ce-or făcut. Numai ei și Dumnezeu știe.

- Cu mama ați vorbit vreodată de tatăl dv.?

- Ea nu vorbește nimic. Tata nu le-o spus nimic. Nici la frații lui. Absolut la nime.

- Unde ați copilărit?

- Am stat la bunica, de la deal de casa unde stau părinții mei. Bunica e mama lui mama. Mai trăiește și acum. Am stat la ea până când mama cu tata or făcut casa mai la vale.

Socrul lui Deiu nu se lasă:

- Nu vă supărați pe mine că vă întreb și io: de ce faceți asta? Pentru ce?

Îi mai explic odată.

- A, deci, să dați niște probleme? Ne dați niște despăgubiri sau ceva?

Intră în vorbă și Liliana, soția lui Deiu:

- Mi-a zis mama că nu-i nimic adevărat din ce s-a scris în ziare. A scris că tata lui Deiu a avut 26 de condamnări la 28 de ani. Da' n-a avut decât două. Două sau trei.

(Înclin să-i dau dreptate. Pare o imposibilitate tehnică. Cum poți ispăși 26 de condamnări la doar 28 de ani?)

- Apropos, ce muzică vă place domnule Deiu?

- În special populară. Din Banat. Seamănă cu a noastră din Pui.

- Ați fost vreodată în străinătate, domnule Deiu?

- Niciodată. Dar lucrez la niște italieni, aici, în Pui.

Debut

Da. Recunosc. O bănuiesc. Și cine n-ar face-o în locul meu? Dar de unde s-a inspirat? De unde a furat? Pe cine a plagiat?

Umblu prin istoria literaturii. Nici una dintre prozatoarele care au ajuns celebre nu scriau atât de neobișnuit la vârsta ei! (16 ani). Dar de ce să mă gândesc numai la povestioare, la romane? Textul ei nu ține neapărat de genul epic. Altceva decât în romanele cele mai moderne, beneficiare de experiența doamnei Virginia Woolf. Nu întâlnim nici personaje esențializate până la voci fără trup, nici ruine de castele înainte de a fi zidite, nici monștri umani, nici întâmplări cu "senzații tari", nici catastrofe sociale, nici în extremă folclorică. Zâne, feți-frumoși, muma pădurii, balauri... Și dacă nu-i nici una nici alta, atunci ce este? Ei bine, din toate câte ceva și mai deasupra. Care se plămădește și se definește pe alte dimensiuni! Ar fi riscant s-o garantăm, ca o mare

creatoare literară a acestui secol. Poate nu e decât o vâlvătaie de paie din care nu va rămâne decât fum și praful de pe drum. Dar strălucește ca flăcările de pe o comoară nestemată. Hai să nu lăsăm să ne scape momentul...

Nu știm care va fi destinul acestei copile. Nu e suficient să ai talent. Mai trebuie să vrei și să poți să-l cultivi și să-l folosești. Dar depinzi de foarte multe necunoscute. Copila aceasta a trecut deja prin mai multe vămi. Și o așteaptă alte încercări. Dar nu arată ca una plâpândă, care poate să se frângă. Însă marii artiști sunt, totuși, vulnerabili, iar pericolele în număr nesfârșit. Se spune că o minune nu ține decât trei zile. Pentru cea de față am motive să sper că va împlini secolul în care ne aflăm, în care a intrat la vârsta legendară de trei ani. Vârsta păpușilor neabandonate, a primelor încercări erotice încercate...

MARIN IONIȚĂ

Mălina Ella Voicu

Rațiunea inimii

Mănile tale cădeau peste creștetul meu ca un șir nesfârșit de picături de ploaie scurtă, de iulie, filtrându-mi prezentul variabil cu pulbere de speranță. Mă spânzurai de pereții raiului cu aripi de carton albastru și-mi mângâiai obrazul cu brize dulci, ușoare. Iar eu, eu îți croiam respirația cu forma trupului meu țesând un geamăt între urmele mâinilor cusute cu două fire de nisip; și auzeam marea în urechea ta stângă. Îmi vedeam zâmbetul îmbrățișat de genele tale lungi cât lacrimile unei stalacmite și îți scriam visele din asfințit pe tălpile zgâriate de zahăr sfărâmițat. Un pescăruș se-nvârtea odată cu părul tău lovit de valuri și de nori, tresărind într-un sărut în vântul cald evaporat; o scoică de lapte plutea odată cu aburii de cafea, și noi ne sprijineam de nori, ne mișcam odată cu vântul iar cerul îl coloram în alb, pictând cocori de fum. Voiam să mă-nghiț și să m-arunci în spuma ultimei unde dinspre orizontul albastru. Voiam să mă respiri cu tot cu aerul fierbinte- topindu-mi oasele, cu tot cu dorințe, regrete, briză, zâmbete și piele udă, să mă iubești și să mă vrei lângă tine până când pieptul tău va îngheța, să îmi promiți răsărituri într-o sticlă de vin, vărsat pe cearșafuri albe, în răsărituri în care eu să mă scurg cu totul spre tine, să mă nasc din nou și din nou în toate diminețile lumii, lângă privirea și surâsul tău.

Dar...Scânteii orbitoare s-au născut atunci când ochii noștri s-au întâlnit, și le-am simțit adânc, electrizant, în piele. M-am înfiorat grozav când te-am zărit printre clipe ireale, singur și pierdut, trist și tăcând. Mi-a șoptit o secundă, pe fugă, că te-ai rătăcit, visând a mia oară la nimic, scriind cu degetele pe nisipuri ude poeme. Îmi șoptește o clipă că am pierdut; că te-am pierdut. Simt picuri reci pe obraji și mă rog să fie lacrimi.

Dar tu...te-ai gândit vreodată că vei pierde? Nu e doar un simplu ciob al sufletului, o durere ascunsă bine undeva în spatele ramei argintate și gravate cu litere întortocheate, e chiar o părticică din inima și din esența ta, care acum s-au scurs precum șiroaie care tot curg înspre abisul funeral, pe care noi îl numim "adâncul sufletului". Mi-ai scris minciuni cu creta pe retină, rostogolind doar vorbe, împachetate în staniol ironic. M-ai făcut să cred în ele. Ușor! că doar iubești, accepți naiv orice îți se oferă. Dar ce contează? Când lumea închide ochii și visează, e totul nul. Cine ești? – nu te recunosc. Gonești încătușat în propria-ți conștiință spre niciunde. Aș vrea să-ți fiu o călăuză în lumina asta oarbă, dar știi ceva? Nu meriți. Printre corzile ferecate în jurul gâtului tău ajungi să-ți cânti propriul imn, în sonate triste, întruchipând nebunia ce s-a adunat, dând-o afară prin adevărul unor sunete, care nu transmit mai mult decât un simplu "ding" pentru ceilalți, însă pentru tine, e amarul suflat cu aur, e mierea care

dizolvă rugina de pe sufletul tău... rugina care a săpat adânc și a mâncat din rama de argint a sufletului meu. Lipsiți de vină, lipiți pe retină, pașii tăi albaștri tind să vină tot aici, de frică să nu strivească o lume mică, dar întreagă, cu călcâiul stâng, neștiind că deja făcuseși asta. Se spune că uitându-te în oglindă îți vezi sentimentele, însă în mizeria asta ruginită, sfărțecată de nebunia în care te-ai tras, luând cu tine și din viața sufletului meu, până și sentimentele se ascund în spatele geamului, pervertind puritatea. Mai suntem doar doi străini. Adevărat, împărțând aceeași soartă. Visăm la ieri, la azi, la mâine, dar niciodată împreună.

Azi, îmi e atât de somn și frică, încât refuz să văd ipocrizia celor din jur. Nu mai știu câte perechi de picioare și roți s-au perindat curios prin fața ochilor mei aștiați spre pixul cu reflexii de curcubeu în bătaia soarelui. Mulți oameni. Lubire?! Multe voci rebele și stridente peste luciul verzui al apei ce nu se va opri nicicând spre a-mi oglindi chipul de păpușă din lut.

Te-ai gândit vreodată cât aer te înconjoară? Aerul meu de un metru șaptezeci îmi asigură doza de a supraviețui. Și apropo de supraviețuire: cum reușesc încă să bată șase corzi mângâiate în alb peste conștiința mea? Tot auzind melodia dulce cadențată, mă pierd mereu de mine, și-mi vine a crede uneori că am pășit în altă lume, de dincolo de noi. Trei bătaii cu podul palmei îmi mângâie auzul și îmi gădila timpanul cu refrenul atât de cunoscut, răsărit într-un apoc tonmatic. Un singur ritm, pe acorduri lente, voci frenetice și cifre, mi se învârtesc între pereții minții. Un singur număr blocat în gândul meu pătrunzător. Inima mea își numără zi de zi, oră de oră și minut de minut bătaile. Nu obosește și nu se odihnește niciodată. Iar inima mea numără bătaii și mari și mici, se joacă în razele de soare ca un mic copil inocent, iubește la umbra creștelului ca un îndrăgostit fără șose și visează la sânge, presiune, puls și pasiune pură. Și când zâmbesc, ea bate de trei ori într-o secundă; când fug din lume și-aș vrea să nu mă găsească nimeni, ea bate de șase ori într-o secundă, și când mă sperii, ea o ia razna. Și bate puternic. Trei bătaii prevestesc că vii, alte trei că ți-e dor. Tot trei bătaii prevestesc c-ai vrea să-mi vorbești, trei bătaii te scot din lumea adevărată și-ar vrea să intri într-unul din visele mele, într-un pat străin, într-un pendul ruginit precum ți-e acum gândul, într-un suflet prin timp trecut.

Trei.. ce cifră! Suntem acum doar trei: eu, gândul și umbra mea. Aș putea să închid ochii și să las umbra în abis, să macine trecutul cu simțiri absurde, dar gândul răsună tunător pe paginile cărții vieții mele, muștrându-mi conștiința temătoare. Și timpul trece, anii curg.

Am rămas doi: eu și gândul. Mă lupt cu gândul

de a evada din închisoarea abstractă din lacrimi și zâmbete, și îmi doresc atât de mult să pot spera, încât aș putea să arunc cu bulgări de lumină în tine, să te orbească strălucirea dimineților ce se răsfrânge în fascicule în mii și mii de bucățele aurii. Încerc să-mi golesc sufletul și mintea, dar gândul aleargă nebunește, lăsând urme plumburii printre pereții venelor. Și totul e absurd și la fel...

Între cifra unu și cifra doi, se găsește unicul meu infinit- apoteoza gândurilor în care mi-am adunat maturitatea turbure, rece. Și stranie îmi este dacă mă băntuie cifra unu, dacă singurătatea seacă sunt. Mă îngân aprobator, poate că într-una din lumile mele, cifrele nu au rost.

Ciudat cum un singur cuvânt, un simplu surâs sau doar o privire plină de subînțeles, poate schimba sensul unei vieți întregi, un lucru atât de banal îți poate influența sentimentele, poate pătrunde până în cel mai adânc colț al sufletului, îți poate îngheța raționamentul ca hotărârile să le ia doar inima, de cele mai multe ori ea făcând alegeri greșite.

Ce vreau de la viața? Te vreau pe tine o dată, o singură dată. Atunci când ceasul din cristal va arăta ora două, vreau să te găsească în fața ușii. Vei bate încet de trei ori, iar eu voi alerga grăbită cu suflul zburcumat să-ți deschid, folosindu-mă doar de patru pași. Îți voi sări aparent fericită în brațe și ne vom contopi într-o îmbrățișare amară de cinci secunde, urmată de șase dintre cele mai acre săruturi ale mele. Vom sta pe canapeua moale, privind cei șapte trandafiri albaștrii pe care mi-i dăruisei la aniversarea noastră. Ne vom plictisi repede așa că ne vom refugia în așternuturile în care ne-am ascuns de cel puțin opt ori până acum, și atunci îți voi spune de nouă ori că nu te mai iubesc. Am să păstrez încleștate-n brațe amintirile din miază-zi și am să desenez în cărămida uscată a zidului tău de sentimente zâmbete false. Surâsuri silite și dovada că am câștigat o luptă cu nimeni, purtată ani în șir în propria-mi temniță a inimii, Am făptuit cum mi-a grăit inima, neținând cont de ce-mi urla rațiunea în urechi. A mai trecut o clipă, s-a mai stins un an.

Am obosit să mai fug. Rațiune, ai devenit cea mai bună prietenă a mea, ție îți pot încredința și cheia sufletului meu, căci sunt sigură că, dacă ar fi s-o înmânezi cuiva, ai face alegerea potrivită. Cafeaua s-a răcit în ceșcuța sa mică, iar noi am îmbătrânit coplesitor de mult, într-o singură clipă. Și cu ce am rămas? Niște note frânte pe un portativ degradat, împrăștiate haotic alături de un instrument dezacordat, pe care aceste degete întepenite nu îl mai pot reîmblânzi, calcule precise întipărite pe retina ochiului orb, picturi în ulei purtătoare de povești nemuritoare, și un praf subțire ce ninge cald, peste cearșaful ce propria-mi goliciune o ascunde vederii tale....Și tu.

Te-ai gândit vreodată cât aer te înconjoară? Aerul meu de un metru șaptezeci îmi asigură doza de a supraviețui. Și apropo de supraviețuire: cum reușesc încă să bată șase corzi mângâiate în alb peste conștiința mea?

Număr ilustrat cu detalii din picturile lui H. BOSCH.

Revista are, în mod logic, un program estetic propriu. În schimb tendința scriitorilor actuali – incitați de tehnica ultramodernă – este să trimită același text la cât mai multe publicații. Ceea ce nivelează peisajul revuistic până la omogenizarea totală. De aceea, îi anunțăm pe

colaboratorii noștri că Argeș nu publică decât texte originale, care nu au apărut inițial în volume, reviste etc., iar textele nu le primește decât în format electronic, cu diacritice.

Revista ARGES poate fi procurată și prin comandă directă la sediul, cu plata ramburs, cheltuielile de expediție fiind suportate de către expeditor. **IMPORTANT!** Vă puteți abona pentru anul 2013, costul abonamentului fiind de 42 lei/an. Plata se face prin mandat postal pe numele CRISTINA LINTESCU, Centrul Cultural Pitești, Casa Cărții, Pitești, O.P. 1, cod 110013. Tel.: 0248/219976, 216348, fax: 210068. e-mail: revista_arges@yahoo.com. Revista de cultură Argeș poate fi procurată în București de la librăria Muzeului Literaturii Române.

ARGES

- Revistă lunară de cultură
- Apare sub egida Consiliului Local, a Primăriei Pitești și a Uniunii Scriitorilor din România
- Editată de Centrul Cultural Pitești
- Membră ARIEL

Senior editor: **CALINIC, Arhiepiscop al Argeșului și Muscelului**
 Redactor-șef: **DUMITRU AUGUSTIN DOMAN** (augustindoman@yahoo.com, http://www.blogdoman.blogspot.com)
 Consilieri editoriali: **NICOLAE OPREA, MARIN IONIȚĂ**
 Secretar de redacție: **SIMONA FUSARU** (s_fusaru@yahoo.com, http://www.fusaru.blogspot.com).
 Redactori: **MARIANA ȘENILĂ-VASILIU, MIRCEA BÂRSILĂ, AUREL SIBICEANU**
 Corector: **RADU GÎRJOABĂ**

Redacția: Pitești, Casa Cărții, Centrul Cultural Pitești; **http:** www.centrul-cultural-pitesti.ro; **e-mail:** revista_arges@yahoo.com **tel.:** 0248/216348, 219976 **fax:** 210068 **ISSN:** 1221-2350 **Tiparul** executat la SC Argeșul liber SA **ARG PRESS**

Fiecare autor care semnează în revista ARGES răspunde moral și juridic de conținutul afirmațiilor sale. Textele și fotografiile aduse în redacție nu se înapoiază.

actualitate